

18. Postmodernismus

Tento pojem vznikl na základě krátké, ale vlivné knihy Jeana-Francoise Lyotarda *O postmodernismu (La condition postmoderne, 1979)*. Základním prvkem postmoderny je **pluralita názorů a jejich zrovnoprávnění**, došlo nejen ke zpochybnění optimistického pohledu na historický vývoj západní civilizace, ale i pohledu na dějiny jako na proces postupného překonávání dřívějších fází. S tím je samozřejmě spojen fakt, že se tímto termínem označují často i protichůdné proudy a tím je ztěženo jejich popis.

Postmoderní umění se snaží nabídnout alternativu k moderně a tvořit taková díla, která nejsou zaměřena výhradně na tzv. kulturní elitu. Postmoderna nemůže však modernu odsoudit, protože by tím popřela sama sebe.

Projevem postmoderny v umění je tolerance svobodného individuálního uměleckého projevu a zmizení jediného závazného stylu:

- ❖ **eklektismus** – citace předchozích děl, od plakátu po akademismus a nesourodé mixování těchto citací
- ❖ **apropriace = základní strategie postmoderní tvorby** (apropriace = přivlastnění) Přivlastnění cizích děl (např. **Mike Bidlo** *maloval Picassovy obrazy a podepsal je pak svým jménem. Sherrie Levinová* *fotografovala fotografie jiných známých umělců a vystavovala je pod jménem „bez názvu“*). Zpochybňování autorství, tak jako Duchamp užíval ready-made.
- ❖ **užívání kýče**
- ❖ **umění se tak moc nezabývá vlastními výrazovými prostředky** (jak to dělala moderna), ale **často se vyjadřuje k politickým či sociálním tématům**

a) „Nulový bod“ (Lucio Fontana, John Cage, Yves Klein), skupina Zero

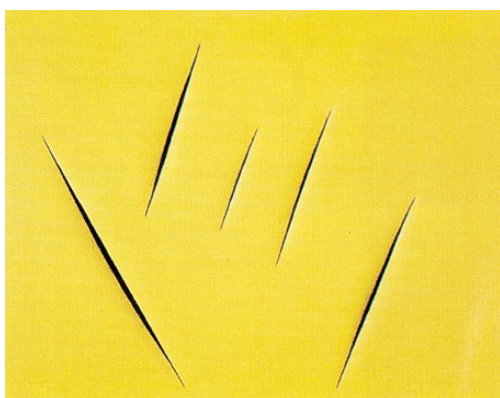
- nulový bod, neboli druhá moderna (postmodernismus je proti moderně), utopie, absolutní čistota, nic
- v malbě - monochromie, v hudbě - ticho, skok do prázdna...

LUCIO FONTANA 1899-1968 (It.)

- sochař a malíř italsko-argentinského původu, jako člověk převážně první poloviny 20.stol.prošel jeho hlavními tendencemi, důležitým se pro něj pak stal abstraktní expresionismus období po 2.svět.válce, z něhož došel ke svému **Spazialismu**: ten kombinuje myšlenky dada, tachismu a abstrakce. Fontana chtěl vytvořit umění „nového věku“, které by ukazovalo „reálný prostor“ světa. To, co odlišuje spazialismus od abstraktního expresionismu je **koncepte vymícení štětce a barvy z umění coby jeho hlavních nástrojů a snaha zachycení pohybu a času jako hlavních zásad a principů práce** ► barva - prvek **prostoru**, zvuk - prvek **času, pohyb** - rozvíjející se v čase a v prostoru = základní formy nového umění. Takto došel ke svým prořezávaným obrazům.

- roku **1946 napsal BÍLÝ MANIFEST**: „*Hmota, barva a zvuk v pohybu jsou jevy, jejichž souběžné rozvinutí vytváří nové umění.*“, „*Požadujeme plné pochopení primárních hodnot existence, proto uvádíme do umění podstatné hodnoty přírody.*“

- **Bílé, proříznuté plátno 1949** - v roce 1949 vytvořil první perforovaná jednobarevná plátna, probodnutá čistými řezy, plátna nazval **Prostorové koncepty** - destruuje obrazovou 2D plochu - snaží se integrovat reálný prostor do umění; skrze plochu vstupuje do prostoru, konec tradičního umění ve prospěch nekonečné dimenze, **proříznutí plátna = smrtelné gesto klasické malby**

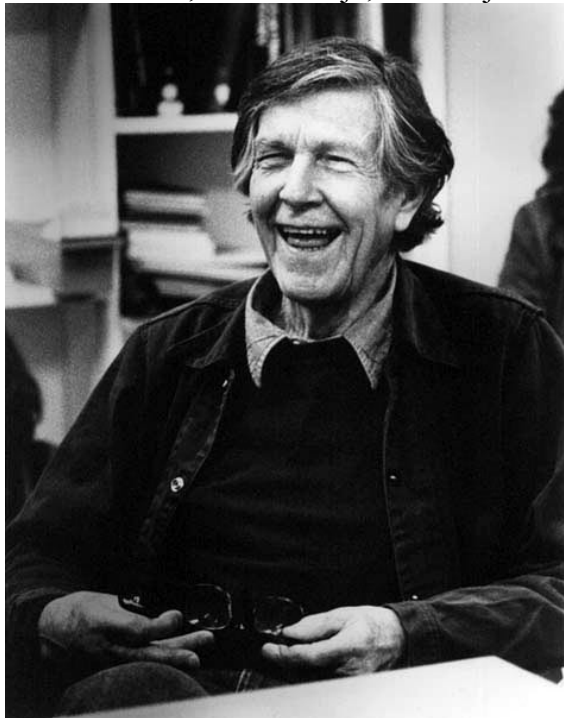
JOHN CAGE 1912-1992 (USA. hudební skladatel.)

- pro Cage mělo dalekosáhlé důsledky setkání se zen-buddhismem. Objevil **fenomén ticha jako hudební ekvivalent ryzí nicoty** a osvojil si myšlenku rovnocennosti všech bytostí Stvoření. Odmítal jakýkoli hierarchický pořádek a prosazoval rovnoprávnost úmyslně, ale také neúmyslně vyluzovaných a vydávaných zvuků a hluků. Z buddhismu také vychází jeho přesvědčení, že musí mít každá věc možnost svobodného rozvoje. Cage došel k závěru, že **absolutní ticho neexistuje**.

Rok **1952** byl pro něj velmi významným, ale nejen pro něj, ale také pro novodobé dějiny umění obecně. V tomto roce byla provedena premiéra jeho legendární **skladby „4'33'“**. Skladba se skládala z vět 33'', 2'40'' a 1'20''. Tyto jednotlivé věty interpretoval David Tudor tak, že před zahájením vždy zavřel víko klavíru a ukončil skladbu jeho otevřením. Tóny, kvůli kterým se posluchači dostavili, se neozvaly. Místo toho v sále byl stále větší hluk a návštěvníci si postupně uvědomovali, že ten hluk způsobují oni.

- Cage tímto porušoval zavedená tabu a zacházel se zdroji zvuku. Jeho přístup nebyl destruktivní, ale naopak, organizoval zvuky a události. Jeho další představení získaly charakter multisenzorických divadelních událostí. Například jeho **Water Music**, napsaná pro preparovaný klavír, rozhlas, tři píšťaly, vodní pólo, dvě vodní nádrže, karetní hru a dřevěnou hůl, obsahovala mimo jiné také pokyny, mimo poznámek ke zvukům, které byly schopny vyprovokovat zajímavý děj.

- **aleatorika** = tvoření na základě náhodných kombinací; použití náhody v umění - otec náhody, rozvinul bohatství toho, co náhoda je; náhodu je možné ztotožnit se přírodou

- **1952 - 1956 - Black Mountain Collage** - 1. happening, skladby, kde se diváci sami účastní; **1. happening vůbec**; jeho žáci pak hnutí **Fluxus** - spolupracoval s dalšími Fluxusáky: Cunningham (tanečník, skladatel?), Rauschenberg (byli přátelé – je to ten, co se vysmíval abstr.expres.tím, že nalepoval na plátna různé věci, otec pop-artu)

- **Składba pro připravené piano** - naházel pod struny různé věci - posun zvuku

- **Imaginary Landscape nr. 4** - pro 12 rozhlasových přijímačů

- **Atlas Eclipticalis** - mapa hvězdné oblohy přiložená na notový papír, kde hvězdy vytvářejí noty, tu je náhoda = příroda

- **oprostil se od osobního vkusu** - vypouštění ega uměleckého tvoření - surrealismus = podvědomí, informel = lidské nitro, exprese=soustředí se na svůj výraz ► u J. Cage toto ego není vyjádřeno

- nové zvukové zdroje - oscilátory, generátory, elektronická hudba, sebemenší hluk má pro něj hudební hodnotu

- experimenty s náhodnými prvky v tvůrčím procesu byly v této době akceptovány spíše výtvarníky než hudebníky

- čeští skladatelé: Vostřák, Kotík, Rudolf Komorous, Miloslav

Korbelář, tento druh hudby souvisel s českým informelem (který paradoxně má jiné kult. pozadí)

- zájem o grafickou podobu partitur

YVES KLEIN 1928–1962 (Fr.)

- v mládí začal cvičit judo, které obdivoval jako objevování lidského těla v duchovním prostoru. V letech 1946 až 1952 Klein cestoval po celé Evropě a navštívil i Japonsko, kde se dále seznamoval se zen-buddhismem a principy juda.

- neúnavný showman a provokatér Klein je považován za jednoho z nejdůležitějších poválečných umělců. Byl hlavním členem evropské neodadaistické skupiny (nebo též nového realismu). Síla jeho maleb spočívá ve schopnosti ovlivnit divákovy city a zprostředkovat silné meditativní vlivy.

- většina jeho obrazů je **modré barvy**, která pro něj byla neuvěřitelně důležitou a zprostředkovala pocit **duchovna a svobody**. Klein byl **držitelem mezinárodního patentu na modrou barvu v odstínu IKB (International Klein Blue)**. Klein tuto barvu objevil, když si pro meditaci upravil sklep obchodu jednoho z rodičů jeho přátel – aby opticky zvětšil tuto stísněnou komůrku, namaloval strop modře. Tato modrá pak pro něj znamenala nekonečný prostor a duchovní čistotu.

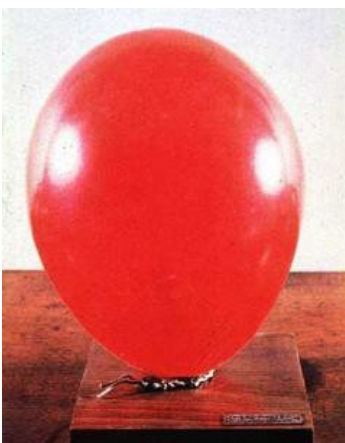

- byl **proti tradiční malbě olejem**, což ho proslavilo hlavně v sérii „**Anthropométries**“: - v této sérii byly nahé modelky potřeny jeho slavnou modrou barvou a poté jako živé štětce vláčeny pod Kleinovým vedením po plátně. Malíř pak byl v obraze přítomen duchovně, nikoliv fyzicky.
- další z jeho slavných sérií je řada pláten, které naschvál opálil plamenometem, další díla vytvořil tak, že přivázel plátna na střechu svého vozu, se kterým následně jezdil v dešti rychlostí sedmdesát mil za hodinu. Někdy Kleinova díla byla čistou performancí, například když v roce 1960 nutil svoje diváky, aby poslouchali jeho Monotone Symphony, která se skládala z pouhého jednoho dlouze hraného akordu. Prodával také Prázdnotu za zlato, které pak naházel do Seiny.
- výstava **Prázdnno 1958** v Paříži: - vytvořil „**zónu neviditelné malířské senzibility**“, návštěvníci spatřili pouze prázdné holé zdi bez nábytku a obrazů. Svou představu dovedl do důsledků, když začal nehmotné zóny i prodávat
- zakladatel a významný představitel monochromní malby (hlavně modrá) a akční malby. **Předchůdce konceptuálního umění a body-artu** (otisky modře natřených ženských těl na plátno).
- v roce 1955 se Klein oženil s krásnou umělkyní Rotraut Uekerovou, jejich společný syn se narodil až po Kleinově smrti. Klein zemřel 6. června 1962 v Paříži **na infarkt ve věku pouhých 34 let.**

PIERO MANZONI 1933-1963

- společně s Yvesem Kleinem patří k hlavním osobnostem, které předjaly konceptuální přístupy
- Manzoniho r.1957 inspirovala výstava Kleinových monochromů k výstavě **achromů**
- r.1959 vytvořil **Linie** – nakreslil na papír linii, papír pak sroloval a zapečetil v pouzdře, na němž uvedl délku linie a připojil signaturu. Tím vlastní dílo učinil nedostupné, neboť kdyby bylo otevřeno, zničilo by se.
- 1960 **Umělcův dech** – splasklý balonek instalovaný na dřev.podložce – autor byl ochotný za úplatu balonky dofukovat (**řešil cenu umění**)
- 1961 **Umělcovo hovno** – 90 takových plechovek s označení pořadového čísla, hmotnosti, data a s podpisem prodal za váhu obsahu ve zlatě.
- signoval lidi jako svá autentická umělecká díla (např.i Umberta Eca)
- jeho práce je nahlížena jako ironizující kritika masové produkce a konzumu, který změnil italskou společnost po druhé světové válce.

Umělcův dech

Umělcovo hovno

Linie

SKUPINA ZERO 1957-1966 (název by měl evokovat „zónu ticha a nového začátku“)

- jádro skupiny tvoří **Heinz Mack, Otto Piene**, kteří skupinu založili 1957 v Düsseldorfu, 1960 se připojil **Günther Uecker**

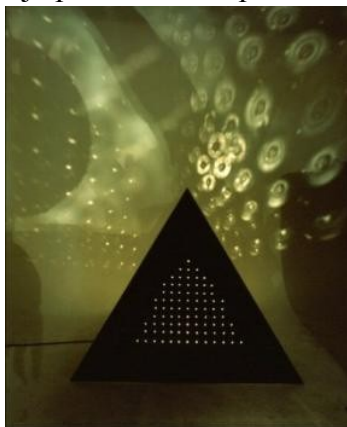
- Zero se stalo pozitivní alternativou založenou na **syntéze moderní technické civilizace se světem přírody** k do té doby převládajícímu hnutí informálního malířství, spjatého především s francouzskou existencialistickou filosofií ► Zero byla reakcí na subjektivní charakter privilegovaného umění Informelu – takže praktikovali hlavně **formy kinetického, světelného a pohybového umění**, které nechávali působit se **záměrem o rozvinutí nových forem vnímání**, zabývali se též problémem malířské monochromie

- mělo mezinárodní platformou, která díky širšíce stanoveného programu spojovala nejrůznější osobité skupiny a umělce: Nové Realisty, umělce Nových tendencí, kinetisty, monochromní malíře, neokonstruktivisty a mnohé další

- sborník ZERO 3, který vydali **Otto Piene** společně s **Heinzem Mackem** v roce 1961, měl povahu generačního manifestu, na jeho tvorbě se podílely příspěvky **Pola Buryho, Lucia Fontany, Yvese Kleina, Piera Manzoniho, Arnulfa Rainera, Ditera Rota, Almira da Silvy, Raphaela Jesuse Sota, Daniela Spoerriho, Jeana Tinguelyho, Günthera Ueckera** a dalších

OTTO PIENE 1928

- je považován za předního průkopníka světelného umění a zakladatele Sky artu (vzdušné umění). Piene byl

výrazně zapojen do mezinárodní programové skupiny ZERO a z tohoto směřování se odvíjely i výtvarné aktivity, pohybující se na pomezí syntézy moderní technické civilizace a světa přírody. Z jeho uměleckého projevu intenzivně cítíme tvoření stojící na hranici mezi vědomím, podvědomým automatismem, přírodou a řízenou náhodností.

Pienido **experimenty s elektrickým světlem** měly koncem 50. a začátkem 60. let minulého století povahu křehké a prchavé světelné hry, způsobené pohybem rastrů a různých typů světél a pojmenované **Archaický světelný balet**.

Též se věnoval monochromním obrazům a ohňovým kresbám (od roku 1959) i kouřovým obrazům. Rovněž dělal osobité vzdušné happeningy, přitahující velkou pozornost účastníků. Následovalo vytváření vzdušných plastik plněných héliem, nejprve v podobě dlouhých tubusů nekonečně protínajících oblohu. Časem dostávaly plastiky podobu květin, magických stvoření a fantastických bytostí. Součástí Sky events byl i vzdušný balet osob vynesných do výše, nebo dokonce vzdušný koncert violoncellistky Charlotte Moorman.

Některé zajímavé projekty konceptuálního umění, které předcházely zrodu samotného označení a hnutí:

- **1953 Robert Rauchenberg** vystavil svou ‚**Vygumovanou De Kooningovu kresbu**‘, která byla přesně tím, čím ji nazval. Tím vyvolal diskusi o tom, zda vygumování díla jiného umělce je uměním, anebo je považováno za umění, protože tento čin udělal jiný umělec.

- **1957 Yves Klein** vytvořil svou ‚**Aerostatickou sochu**‘, která byla složena z **1001 modrých balónek**, které vypustil před Galerií Iris Clert v Paříži, aby propagoval výstavu Proposition Monochrome; Blue Epoch. V tomto roce také vystavil svou ‚**Minutovou ohnivou malbu**‘, která nebyla ničím jiným než modrou deskou se šestnácti hořícími rachejtlemi.

- **1958** opět **Yves Klein** sestavil výstavu ‚**Prázdná**‘

- **1960** Stanley Brown prohlásil, že všechny boty v amsterodamských obuvnictvích jsou jeho uměleckými díly.

- **1961 Robert Rauchenberg** poslal telegram do Galerie Iris Clert v Paříži, ve kterém napsal: ‚Toto je portrét Iris Clertové, protože to říkám.‘ Tento telegram byl jeho příspěvkem na její výstavu portrétů.

- **1961 Piero Manzoni** vystavil plechové krabičky, které nazval ‚**Umělcovo hovno**‘ a ve kterých měla být jeho stolice. Krabičky podle jeho požadavků neměly být otevřeny, protože otevřením by přestaly být uměleckým dílem. Svoje díla pak prodával – doslova je vyvažoval zlatem. Manzoni také v nafukovacích balóncích prodával svůj vlastní dech.

- **1962** Christo vytvořil svou ‚**Železnou oponu**‘, při které zablokoval jednu z pařížských ulic barely. Uměleckým dílem pak nebyla jeho barikáda, ale dopravní zácpa, která v ulici následně vznikla.
- **1962** Piero Manzoni vytvořil svůj ‚**Základ světa**‘, který nebyl ničím než celou Zemí, kterou Manzoni prohlásil za svoje umělecké dílo.

b) Konceptuální umění (vysvětlení pojmu, historie, vliv konceptuálního myšlení v současnosti)

- v 60. letech nepřátelé vládnoucího pop-artu; pokud měl pop-art nějaký obsah, šlo většinou o ironická nebo lehkovážná témata
- nové umění s takovou neseriózností nechtělo mít nic společného

KONCEPT - vrchol 1966 - 1972

- umění, pro které je rozhodující **idea**, nikoli výt.v.práce a vytvořený předmět = **umění v prostoru myslí**
- myšlenky mohou být vyjádřeny použitím rozličné škály médií - texty, mapy, diagramy, filmy, video, fotografie; kombinace slova a obrazu; fragmenty slov
- konceptuální umělec je tvůrcem myšlenek spíše než předmětů; **ptá se, co je to umění**
- zpochybňují tradiční pojetí um.díla jako jedinečného výtvoru, protestují proti institucím muzeí a galerií, proti prodejnosti umění jako spotřebního zboží, sledují kontext, v němž dílo působí
- vzniká v okruhu Fluxus
- za předchůdce může být považován **Marcel Duchamp**, který svými readymades vznesl otázku po podstatě umění již ve 2. desetiletí 20 stol.

Jak různí lidé definovali koncept:

- jako první prosazoval *concept art* Henry Flynt r.1963 v článku, jímž přispěl k publikaci Fluxu *An Anthology*
- kritička Lucy Lippardová zdůraznila dematerializaci uměleckého díla
- Joseph Kosuth označuje koncept.umění za výzkum pojmu umění
- skupina Art&Language ho charakterizovala jako nervové zhroucení modernismu
- nejdůležitějším v rámci určení konceptuálního umění byl minimalista Sol LeWitt

SOL LeWITT 1928

- ideově **teoretikem konceptuálního umění** – název konceptual art se ujal v roce 1967 díky jeho textům
- konceptuální umění se obrací na ducha diváka víc než na emoce; **idea je v díle prvotní a to, jak je provedena je druhotné** - udělá to třeba dělník; **myšlenka sama může být finálním produktem** a nemusí být realizována; úkolem umění je být filosofii

ROBERT MORRIS 1931

- jeho **Kartotéka** (1962) se označuje za první skutečně konceptuální dílo. Obsahuje lístky zaznamenávající abstraktní operace, týkající se její konstrukce. Údaje se vztahují samy k sobě, takže kartotéka má tautologickou povahu a představuje autoreferenční systém.

- rozkvět konceptuálního umění se často spojuje se jmény čtyř Newyorčanů:

JOSEPH KOSUTH, DOUGLAS HUEBLER, ROBERT BARRY, LAWRENCE WEINER

JOSEPH KOSUTH 1945

- jedním z nejuznávanějších postav konceptuálního umění
- označil konceptuální umění za výzkum pojmu umění
- jeho **Jedna a tři židle, 1965** konfrontuje reálnou židli s její slovníkovou definicí a fotografií. Touha odstranit propast mezi materiálem a myšlenkou ho vedla r.1966 k vystavení série fotokopii slovníkové definice vody – záměrem byla přítomnost ideje vody. Chtěl z uměleckého díla odstranit vizuální zážitek, a proto dospěl až k abstrakci abstrakce, k pojmům jako význam, čas, nic. Fotokopie používal pro jejich snadnou rozmnožitelnost, nemohly tedy být považovány za „umělecovu tvorbu“ ve starém smyslu slova. Když začaly být jeho fotokopie nazývány jako obrazy, uzavřel tuto metodu a začal zkoumat možnosti veřejného

prostoru. Hesla publikoval jako inzeráty v tisku, nebo jako billboardy, čímž se vyhnul spojováním s malířstvím a pokročil ve snaze o odhmotnění díla.

- vidí svá díla jako jediný možný způsob k tomu, aby si umění zachovalo delikátní vztah s filosofií a kulturou

DOUGLAS HUEBLER

- ke svým četným pracem s názvy jako *Trvání* či *Umístění* poznamenal: „Svět je plný předmětů více či méně zajímavých. Nechci k nim připojovat další. Raději potvrzuji existenci věcí v čase anebo místě.“

- hledal takovou formu umění, která by eliminovala anebo zcela vyloučila dosavadní role vizuálního vnímání – svoje díla tvořil tak, že třeba na mapě označil konkrétní místo v NY a vyměnil ho za ve stejném měřítku stejný kus Bostonu a o přenocování informoval zveřejněním fotodokumentace.

ROBERT BARRY

- toho přitahovalo prázdno – snažil se vymknout fyzikálním omezením klasického uměleckého díla a chtěl vyjádřit to, co je neznámé. Chtěl raději definovat obvykle neviditelný prostor kolem objektů, než produkovat další objekty zabírající prostor. Proto pracoval hlavně s neviditelnými energiemi (ultrazvuk, magnetismus, apod.) a plyny, které existují a mohou být fyzikálně popsány, ale nemohou být spatřeny - v této fázi zavrhl myšlenku, že umění je něco, nač se musíme dívat a roku 1969 uspořádal nejslavnější ze svých dematerializovaných výstav, když na dveře galerie připevnil sdělení, že během výstavy bude zavřeno. Jediné, co tedy umělec zveřejnil, bylo tedy tvrzení, že výstava probíhá, byť neviditelně.

LAWRENC WEINER

- založil svou tvorbu na práci s jazykem, ať psaným ručně, nebo na zdi, v katalogu, knize, vysloveným či zpývaným...jeho trvale otevřená díla lze realizovat v četnými způsoby v různých kontextech, čase a prostoru. Nechce texty zhmotnit, protože by tím omezil diváka, k významu jeho slov si každý vnímající dodá vlastní význam a představu. Užívání slov nejen u Weinera souviselo se snahou odhmotnit dílo, osvobodit ho od vizální formy a dosáhnout bližšího kontaktu s divákem. Svou roli sehrálo i názory, že všechna díla jsou v podstatě jazyková, a taktéž znechucení uměleckým trhem.

Další konceptualisté:

On Kawara, John Baldessari, Daniel Buren, ...

c) Postmodernismus ve výtvarném umění a myšlení

- **postmoderna**, postmodernismus je evropský myšlenkový směr konce 20. století
- označuje filosofický směr konce 20. a počátku 21. století, který je spojen především s Francií
- škála tendencí a forem často navzájem odlišných
- tento pojem vznikl na základě knihy **Jean-François Lyotarda - O postmodernismu**
- společným prvkem je zaměření vůči dosavadnímu (modernímu) umění, exkluzivnímu, obecně nesrozumitelnému, zacílenému převážně na kulturní elitu a koncepci jediné pravdy a jediného cíle
- základním prvkem postmoderny je pluralita názorů a jejich zrovnoprávnění
- usiluje o alternativnost lidských přístupů ke světu, odmítá vizi intelektuální a kulturní nadřazenosti západní civilizace i nadřazenost racionality v procesu poznání
- došlo nejen ke zpochybnění optimistického pohledu na historický vývoj západní civilizace, ale i pohledu na dějiny jako na proces postupného překonávání dřívějších fází
- s tím je samozřejmě spojen fakt, že se tímto termínem označují často i protichůdné proudy a tím je ztížen jejich popis
- tímto důrazem na pluralitu se postmoderna blíží k hnutí New Age
- v malířství a sochařství patrné přesouvání důrazu směrem k poetičtějším, emocionálnějším a ambivalentnějším dílům; samotný termín postmoderní výtvarné umění je však používán méně často

Jean-François Lyotard [lijotár] (1924-1998) francouzský filozof; přední představitel postmoderní filozofie.

„...se dosud civilizace snažila sama sebe legitimovat a vysvětlit pomocí určitých příběhů (metanarací, mýtů) a vyprávění, které ukazovaly vznik a smysl kultury a dávaly jí jednotný ráz. Později tuto úlohu převzala racionální věda, sjednocující kulturu tím, že se dovolává univerzálního rozumu. Plodem racionality (osvícenství) byla idea pokroku. Pro postmoderní dobu však tyto metanarace ztratily přesvědčivost, neboť se ztratila i přesvědčivost velkých hrdinů a velkých cílů. Velkou ideovou jednotu vystřídala pluralita.“ (díla: O postmodernismu.)

JEFF KOONS 1955

Americký umělec Jeff Koons se narodil 21. ledna v roce 1955 v Yorku v Pennsylvánii. Když byl ještě malý chlapec, maloval kopie obrazů starých mistrů, které pak podepisoval a prodával v obchodě s nábytkem svého otce. Koons vždy obdivoval Salvadora Dalího, kterého dokonce osobně navštívil v hotelu St. Regis, když Dalí pobýval v New Yorku. Koons začal studovat umění v roce 1972 na Maryland Institute College of Art v Baltimore a později také jako výměnný student na Art Institute of Chicago.

Po ukončení studia v roce 1977 Koons odešel do New Yorku. Tam zpočátku pracoval pro Museum of Modern Art jako asistent pro návštěvníky se členstvím. Mezi ostatními spíše konzervativními asistenty byl Koons zajímavou postavou – nosil podivné oblečení a výstřední účes, ale byl také jedním z nejlepších prodavačů muzea. V roce 1980 Koons z muzea odešel na místo obchodníka s investičními fondy a akciemi pro First Investors Corporation. Díky platu z tohoto zaměstnání si pak mohl dovolit financovat svoje první rozsáhlejší díla, i když třeba v létě 1982 musel kvůli nedostatku peněz odjet k rodičům na Floridu.

Vedle svého povolání prodejce se Koons aktivně věnoval i své vlastní tvorbě, po šesti letech se jako umělec osamostatnil úplně. V roce 1986 se také objevil na přelomové výstavě v Sonnabend Gallery v New Yorku, která zastupovala nastupující generaci newyorských umělců. Založil si rovněž vlastní ateliér, který se nacházel v newyorském SoHu na rohu ulic Houston a Broadwaye. Ve svém ateliéru zaměstnával téměř třicet různých pomocníků, kteří s ním spolupracovali na jeho rozsáhlých kontroverzních převážně konceptuálních pracích.

Koonsovy práce by mohly sloužit jako relikvie světového konzumního života, neboť prakticky definují naši konzumní kulturu. Jsou často velmi kýčovitě a nevkusné a nezdá se, že jsou předmětem kritických kontroverzí: vysavač potopený v akváriu, tři basketbalové míče zatavené v plexiskle, ocelový nafukovací králík, keramická socha Michaela Jacksona a jeho šimpanze Bubblese zdobená plátkovým zlatem, přepracované reklamy na alkohol i třináctimetrová květinová socha štěně west highland teriéra.

Koons vždy pečlivě dbal na svou image umělce – zaměstnával také vizážistu, který mu pomáhal s jeho umnými stylizacemi jeho osoby. Nechával se pak fotografovat prestižními fotografy a svoje fotografie pak publikoval v různých uměleckých a módních časopisech. Rozhovory Koons nějakou dobu podával zásadně ve třetí osobě, aby tak dal najevo vznešenost svého umění. Je zajímavostí, že Koons vždy prohlašoval, že

jeho práce jsou oproštěny jakékoliv ironie a cynických manipulací a že je vytváří tak, aby se líbily co nejširšímu publiku.

Koons na svých dílech také často spolupracoval se svou nyní již bývalou manželkou Ilonou Stallerovou, italskou pornohvězdou Cicciolinou. Koonsova řada Made in Heaven, skládající se z obrazů, fotografií a soch, zobrazovala Koonse a Ilonu v různých hard-core pornografických polohách a vzbudila mnoho kontroverzí. Jejich manželství bylo rozvedeno v roce 1992 krátce po narození jejich syna Ludwiga. I když soud svěřil syna do opatrovnictví Koonsovi, drží ho ve své péči Stallerová v Itálii.

Koons v současné době tvoří v New Yorku, žije ve svém třináctipokojovém domě na Upper East Side na Manhattanu.

Dále pak HIRST, SINDY SHERMAN, ...jaj, těch je .....

